

Силабус
навчальної дисципліни
Виробнича практика із зарубіжної літератури

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»
Спеціальність 014 Середня освіта
014.02 Середня освіта (Мова та література (із зазначенням мови))
Спеціалізація 014.021 англійська мова і література
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Ганна АЛЕКСАНДРОВА
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/aleksandrova/>
Контактний телефон 0997071561
E-mail викладача: tria8@ukr.net
Графік консультацій вівторок, 11.00-12.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
9 / 270 год.	очна (денна)			270 год.	залік
	заочна (дистанційна)			270 год.	

Семестр: осінній.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: виробнича практика; заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО); цілі, завдання, зміст виробничої практики; професійна компетентність учителя-предметника; функції здобувача-практиканта; освітній процес, шкільна документація; психолого-педагогічна характеристика учня, класу; урок літератури, його аналіз; система контролю та оцінювання діяльності учнів; самостійна робота з літератури; позакласна робота з літератури.

Мета виробничої практики: формування в здобувачів системи необхідних педагогічних умінь і навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної та практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями навчання. Саме практична діяльність здобувачів у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) дає їм змогу пізнати та випробувати себе в ролі вчителя-предметника, визначити власні професійні інтереси, переконатися у своїй психологічній готовності до педагогічної діяльності, поглибити знання, збагатити або скоригувати особистісні педагогічні погляди, позиції, сформовані під час навчання в університеті.

Предметом навчальної практики є освітній процес та освітнє середовище школи.

У результаті проходження виробничої практики здобувач-практикант буде **знати:** особливості функціонування ЗЗСО; структуру, зміст навчальних програм, календарне

планування із зарубіжної літератури; методика ведення шкільної документації; основні організаційні форми реалізації освітнього процесу з літератури у навчальних закладах різних типів; алгоритм підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; принципи організації виховної роботи з літератури; принципи організації самостійної роботи з літератури; принципи індивідуалізації та диференціації навчання літератури.

У результаті проходження виробничої практики здобувач-практикант буде **вміти**: вивчати шкільну нормативну документацію, методичну літературу і теоретично осмислювати освітній процес; вести записи в психолого-педагогічних щоденниках; аналізувати й узагальнювати досвід учителів; проводити спостереження й аналізувати відвідані уроки; визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку; вивчати ставлення учнів до предмета; складати психолого-педагогічну характеристику учня/ учнівського колективу; проектувати і створювати необхідну наочність; складати план позакласної роботи і сценарії заходів; організовувати разом із класним керівником дозвілля учнів; складати плани-конспекти окремих уроків і серії уроків; організовувати виконання намальованого плану; визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку; обирати ефективні методи й прийоми досягнення цілей; визначати типи завдань і послідовність їх виконання; раціонально поєднувати колективні й індивідуальні форми роботи; застосовувати прийоми активізації діяльності учнів.

Компетентності та програмні результати практики:

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 3. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 4. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 5. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 2. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з англійської та української мов, володіти англійською мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

СК 3. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.

СК 4. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу текстів.

СК 5. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати досліджуваної проблеми.

СК 6. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.

СК 7. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-зорієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови та літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 10. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

СК 11. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

СК 12. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

СК 13. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

СК 14. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з англійської мови і літератури.

СК 15. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.

СК 16. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 2. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 6. Уміти пояснити специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, інтерпретувати художні твори класики й сучасності.

ПРН 7. Уміти застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 10. Уміти використовувати гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 11. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах базової середньої освіти.

ПРН 12. Знати принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 13. Уміти добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків.

ПРН 14. Уміти застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ПРН 15. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 16. Уміти організовувати освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 17. Вчитися впродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію з високим рівнем автономності.

Організація проведення виробничої практики

Відповідно до сучасних суспільних запитів підготовка фахівців вищої освіти має ґрунтуватися на методологічній основі. Майбутні вчителі повинні володіти не тільки знаннями й уміннями з фахових дисциплін відповідної галузі, а й уміти навчати інших, розробляти методичні основи управління освітнім процесом у системі загальної середньої освіти.

Базою проходження виробничої практики є заклади загальної середньої освіти, у яких здобувачі вищої освіти мають змогу навчати школярів зарубіжної літератури.

Перед початком практики проводять настановчу конференцію, на якій здобувачі знайомляться із завданнями, змістом і порядком проходження виробничої практики. Методичну допомогу практикантам надає кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства факультету філології та соціальних комунікацій БДПУ.

По закінченні виробничої практики проводять підсумкову (звітну) конференцію, на якій обговорюють результати педагогічної діяльності, виставляють оцінки, надають рекомендації.

Зміст виробничої практики:

1. Наставовна конференція. Інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки під час проходження практичної підготовки на виробництві.
2. Розподілення практикантів по класах, закріплення за вчителями.
3. Ознайомлення із закладом загальної середньої освіти.
4. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як предметника.
5. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як класного керівника.
6. Зустріч-семінар із керівниками виробничої практики.
7. Проектування й реалізація уроків зарубіжної літератури та створення планів-конспектів для звіту.
8. Укладання плану-сценарію літературного заходу. Проведення заходу.
9. Укладання психолого-педагогічної характеристики здобувача.
10. Зустріч-семінар із керівником виробничої практики.
11. Оформлення матеріалів виробничої практики.
12. Підсумкова (звітна) конференція.

Методи навчання: метод педагогічного спостереження, аналіз навчально-методичної документації, анкетування, тестування учасників освітнього процесу, мозковий штурм, евристична бесіда, дискусія, вивчення педагогічного досвіду, системний підхід до освітнього процесу, кейс метод та метод проєктів, проблемне навчання, використання ІКТ і цифрових ресурсів як наочний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальної практики): від практиканта

очікується виконання завдань виробничої практики.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер/ноутбук, Zoom, Moodle.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань практикантів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100- бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час зустрічей-семінарів із керівником виробничої практики на основі розробленої документації з педагогічної практики (індивідуального плану роботи, аналізу уроків зарубіжної літератури, психолого-педагогічна характеристика учня, класу, план-сценарій виховного заходу, розроблених планів-конспектів уроків тощо).

Підсумковий контроль відбувається у формі звітної конференції, на якій проходить захист матеріалів, підготовлених за результатами навчальної практики.

Таблиця 1. Розподіл балів за результатами навчальної практики

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадо- вільно	незадо- вільно	задо- вільно	задо- вільно	добре	добре	відмінно
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Аналіз шкільного сайту	2	4	4	5	7	9	10
План-конспект залікового уроку зарубіжної літератури	6	8	10	11	12	13	15
План-конспект залікового уроку зарубіжної літератури	6	8	10	11	12	13	15
План-конспект залікового уроку зарубіжної літератури	6	8	10	11	12	13	15
План-сценарій позакласного заходу із зарубіжної літератури	3	5	5	7	9	11	12
Укладання психолого-педагогічної характеристики здобувача	2	4	4	5	6	7	8
Оформлення матеріалів виробничої практики.	7	8	9	10	12	14	15
Участь у звітній конференції з педпрактики.	2	4	5	6	7	9	10
Разом максимальна кількість набраних	34	49	57	64	77	89	100

балів							
-------	--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Денищич Т. А. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності: посіб. для студ. галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» / Т. А. Денищич, Г. С. Косарева. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.
2. Програма педагогічної практики та методичні рекомендації для студентів-філологів (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.02 Мова і література (англійська), перший рівень вищої освіти): навч.-метод. посіб. / укл.: О. Б. Ярова, І. Е. Співак. Бердянськ: БДПУ, 2019. 75 с.
3. Токмань Г. Козубенко Л., Дига Н, Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 304 с.

Додаткові

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 127 с.
2. Жосан О. Е. Шкільний підручник: яким йому бути? *Управління школою*. 2012. № 13-15. С. 14.
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. Київ, 2000. 126 с.
4. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури: навч.-метод. посіб. / ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2011. 320 с.
5. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник. Київ : Слово, 2010. 432 с.
6. Ніколенко О. Компетентності – сходинки до сучасного світу. *Всесвітня література в школах України*. 2018. №1. С. 2-4.
7. Ніколенко О. Про програми, підручники й нові книжки. *Всесвітня література в школах України*. 2018. № 7-8. С. 2-5

Інформаційні ресурси

Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади):

<http://www.ae-lib.org.ua>

<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%> <http://www.big-library.info/>

<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%C0> <http://www.chtyvo.org>

Український журнал іноземної літератури «Всесвіт» <http://www.vsesvit-journal.com/index.php>